

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A DEBRECZENI SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben hasznos hordva vagy vidékre postán küldve:
 Egész évre 10 frt.
 Félévre 5 frt.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy hónapra 1 frt.
 Előfizetési helyben a kiadóhivatalban, a városi könyvnyomdában, (városzháza épület, az udvarban balra) azután Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt hasznos petitor 5 krajczár. Nagyból terjedelmű s többiben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitlári költségek minden sora 20 kr. A hirdetések a szerkesztői irodában vétetnek fel. Az előfizetési s hirdetésmények a kiadóhivatalba, a lap szerkesztésébe tartozó költségek a szerkesztői irodába a városi háza épülete alatt (Rózsátszár) címzandők.

HAJDUMEGYE ALAKULÓ BIZOTTSÁGI KÖZGYŰLESE.

— 1876. Szeptember 5. —
Második nap.

Elnök Miskolczy Lajos ó méltóságánál 11 órakor az ismét igen nagy számmal megjelent bizottsági tagok érkezése közt megnyitja az ülést. S Kálmán György főjegyző olvassa a múlt ülés jegyzőkönyvét, mely is pár szó változtatással hitelesítettett.

Aztán a hivatalos pecsétnek a tegnapi ülésben történt megállapodások szerinti elkészítésével az alispán megbízottat.

A volt Hajdúkerület s annak egyes városi részéről használt régi pecsétanyomokra nézve, miután Gál Mihály biz. tag felvetette a kérdést, hogy azokkal mi történik, Kálmán György főjegyző indítványára határozottat, hogy azok mint kegyelettel megőrzendő ereklyék a magyar nemzeti múzeumba fognak letételezve. A volt Szabolcs megye nádudvari járás pecsétje pedig, átészeltetve az alispán ur által Szabolcs megyének fog megküldetni.

Kálmán György főjegyző előadja, hogy azon küldetés, mely a közgyűlés által tegnap a szervező javaslat elkészítésével megbízottat, — még nem készíthette el teljesen munkáját, s ezáltal alispán ur indítványára csak annak egy részét, mely a tisztviselők és szolgaszemélyzet létszámát tartalmazta, adta elő a következőkben:

A kerületi tisztikar az 1870. XLII. t. cz. 57. § értelmében áll: központi és kultisztviselőkben:
 Központi tisztviselők: 1-ör az alispán, 2-ör a főjegyző, 3-ör két aljegyző, 4-er a tisztviselő, 5-ör árszázéki elnök (ennek teendőit ezuttal az alispán végezteti), 6-ör két árszázéki elnök, 7-er pénztárnok, 8-ör főorvos, 9-er mérnök, 10-er számvéve, 11-er levéltárnok, 12-er állatorvos.

Kultisztviselők: 1-ör két szolgabíró, 2-ör szolgabíró segéd, 3-ör három csendbiztos, 4-er két járási orvos.
 Segéd- és kezelő-személyzet: Az iroda tagjai: az igtató, kiadó, hat írnok, ezek közül kettő a két szolgabíró mellé adatik, s a várnagy.

Szolgaszemélyzet. Belsőszolgálatra: 1 lovas hajdu, 4 közhajdu, 4 tiszt legény, udvarszolga, kápos. Külsőszolgálatra: 18 lovas és egy gyalog pandur.
 A tiszt és szolgaszemélyzet fizetése hosszabb vita után a következőképen állapított meg:

Alispán fizetése 2000 frt. 400 frt lakpénz 200 frt. uti átalány. Főjegyző fizetése 1200 frt. 300 frt. lakpénz. Tisztí ügyész fizetése 1200 frt. 300 frt. lakpénz. Első aljegyző fizetése 1000 frt. 200 frt. lakpénz. Második aljegyző fizetése 800 frt. 200 frt. lakpénz. Pénztárnok fizetése 1000 frt. 300 frt. lakpénz. Számvéve fizetése 800 frt. 300 frt. lakpénz. Árszázéki elnök fizetése 800 frt. 300 frt. lakpénz. Főorvos fizetése 800 frt. 300 frt. lakp. 200 frt. utiátalány. Állatorvos fizetése 550 frt. 150 frt. lakpénz. Levéltárnok fizetése 700 frt. 150 frt. lakpénz. Igtató fizetése 600 frt. 150 frt. lakpénz. Kiadó fizetése 600 frt. 100 frt. lakpénz. Várnagy fizetése 400 frt. szabad lakás. Egy-egy szolgabíró fizetése 1000 frt. és 300 frt. utiátalány. Szolgabírói segéd fizetése 600 frt. Szolgabírói írnok (2) fizetése 400 frt. 60 frt. lakpénz. Járási orvos (2) fizetése 500 frt. és 200 frt. utiátalány. Csendbiztos (3) fizetése 500 frt. 200 frt. lótarátúra és 100 frt. lakpénz. Kápos fizetése 220 frt. ruha és szabadlakás. 4 belsőzsolga (hajdu) fizetése 160 frt. ruha és 40 frt. lakpénz. 2 tiszt legény fizetése 150 frt. és ruha. 2 tiszt legény fizetése 100 frt. és ruha. Udvarszolga fizetése 200 frt. ruha nélkül. Gyalogpandur fizetése 180 frt. Lovas pandur (18) fizetése 180 frt. és 120 frt. lótarátúra.

E fizetések összege mintegy 35,000 frtra rag, mely összeg 7300 frt. taladja felül a tiszt és szolga személyzet fizetése címzen a volt Hajdu kerület által évenként kiadott összeget. Ez emelkeft a szükségessé vált lakberek eredményezték.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

VAD TONCSI.

Irta: S. A.
ELSŐ KÖTET.

VIII.
(23-ik fejelet)

Félig örültem siettem a fejedelmébe. Lábaihoz vettem magamat, s átkarolva térdre esedeztem előtte, engedje meg, hogy elhagyhaszam, hogy gyálzatomat a magányra rejtsem el. Elbeszéltem neki a mit hallottam. Ó felém, szeretetteljesen karjiba zárt, igyekezett szelid szavaival vigasztalni, de — — — ez a legborzasztóbb — — — szeméből kiolvastam, hogy ő is kétkedik ártatlanságomban, hogy kétségbeesésemet a bűnbánatnak tulajdonítja. Ezt nem bírtam elviselni. Karjából kiragadtam magamat, s elrohantam, mintha furiák kergettek volna. Ezen átok terheit kastélyban egy percig sem tudtam volna tovább maradni, nem tudtam to-

Ezen kívül lesz még azon kiadás, a mibe az irodai szükségletek, ruházat, világítás, fűtés, kiküldetések, stb. kerülendnek, de a melyet ma előre megállapítani nem lehetett.

A felolvasott tervezet jóvá hagyása végett a nm. belügyminiszteriumhoz fog felterjesztetni.

Olvasottat a belügyminisztérium leirata, melyben elrendeli, hogy két kimutatás küldessék fel, és pedig az elsöben mutattassék ki a Hajdumegyébe bekeleztet részek összes tisztviselőinek és szolgaszemélyzetének névsora, azoknak minősítése, évi fizetése stb. Másodsor mutattassanak ki azon elkerülhetetlen dologi kiadások, melyek f. év szept. elsöjétől — az év utolsó napjáig nem mellözhetők.

Ezen két kimutatás elkészítésére a közgyűlés a főjegyzőt, főszámvévet és pénztárnokot küldötte ki.

Ugyanekkor Gaál Mihály a volt hajdukerületi mértékhatóság hivatal ügyét hozta szönyegre, melyre nézve többen azt óhajtották határozni, hogy az, miután Debreczenben ugy is van mérték-hitelesítő hivatal, töröltessek el. — Főispán ó mga indítványára azonban e hivatal kérdése, — ezuttal függöben hagyottat.

Olvasottat a belügyminiszter leirata, melyben felszólítja a megye közönségét, hogy költségvetését az 1877-ik évre, az elérhető megakarítások figyelembe vételével haladéktalanul készíttesse el. — A költségvetés elkészítésével a főispán indítványára ugyanazon küldöttség bizottat meg, mely a mult ülésen a szervezési javaslat kidolgozásával megbízottat.

Olvasottat Debreczen város polgármesterének Simonffy Imrénének átirata, melyben tudatja Hajdumegye közönségével, hogy a Fehérlő vendéglőnek átadásával Barscsy István tanácsnokot és Luchs Sámuel főmérnököt bízta meg, s mellékelte az átadás és átvételről szóló okmányt 2 példányban, melyek egyikét aláírva visszaküldeni kéri.

Ennek kapcsán olvasottat az átadási okmány, mely szerint Debreczen város a Fehérlő épületet, és annak beltelkét, s az épület birtoknyomait ezenel Hajdu megyének engedi át, s a tulajdon jognak tekekönyvi bekelelést megengedi, azon kikötés mellet, hogy azon esetben, ha Hajdu megye székhelye Debreczenből bár mely oknál fogva eltétekné, a Fehérlő épülete, azon állapotban, a melyben akkor találatni fog ismét a város tulajdonába esik vissza.

G a l Mihály b. tag indítványozza, hogy ha feltételeken adja Debreczen város át a megyének a „Fehérlő“ szállodát, hát akkor legjobb lesz azt el sem fogadni. Neki ugyan nem kell F o g t h ü y Sámuel az elfogadást indítványozza s Debreczennek az ajándékért köszönetet óhajt szavazni. — U. S z a b ö Mihály ur Gál Mihály indítványát pártolja annyiban, hogy a Fehérlő épület átadása ne kötéssék semminemű feltételhez, hiszen az is megeshetik, hogy Debreczen város egykor beleolvad Hajdumegyébe, s akkor a megyeszekül átadja a városzházat, s visszaveszi a Fehérlővat.

L e n g y e l I m r e b-tag azon kezdi, hogy ó nem volt barátja a Debreczen székhelynek, de ha már egyszer törvény parancsol, azt ignorálni nem lehet. Soha se hallotta, hogy a megajándékozott fél szolja meg az ajándékozót feltételre, szerte ez ajándékot úgy a mint adottat, el kell fogadni, s meg kell köszönni.

Szólanak még pro és contra többen, szöi újra Gál Mihály ur is, azzal fenyegeti a megyét, hogy milesz abból, ha a megye beleépít vagy 500,000 frtot a Fehérlőba, s elteszik a megyét Debreczenből, hát ajándék az ilyen, ez bizony nem is ajándék stb.

Nem bírja ha azon feltétel alatt ajándékozza oda a megyének a Fehérlővat Debreczen, hogy ha egyszer visszakerül a kezére, akkor közzétesse meg a beruházások árát, s huzza le abból azt a silányságot, a mit a szálloda ma megér, s a többi akkor fizesse meg Hajdu megyének.

Vége is szavazásra került a dolog és 28 szavazattal 21 ellenében elfogadottat Debreczen város polgármestere, s határozottat, hogy a megye meg is fogja szépen köszönni.

A Fehérlő átvételére, s az átalakítási tervezetnek, s az azhoz szükséges költségvetésnek elkészítésére, s ezeknek a legközelebbi közgyűlés elöbe való betérjesztésére a szervezési javaslat elkészítésével megbizott küldöttség lett kiküldve, kikhez még Gál Mihály (saját óhajára) továbbá Csapó István és U. Szabó Mihály urak adattak. Ezen küldöttségnek azt is ki kell mutatni, hogy a szükséges átdómítási kiadások honnan lesznek fedezendők.

A Fehérlő épületnek és beltelkének átkebelezésével tisztí ügyész lett megbizva.

Olvasottat Debreczen város átirata, hogy a határ feljárásra a megye is küldjön ki megbizottakat a maga részéről.

E végül a felmerült esetben való intézkedéssel alispán Veszprémy Gáspár és Gál Mihály bizottsági tag megbizottak.

Végül olvasottat a 16-ik cs. kir. huszárezred átirata elszállásoltási ügyben, melyre nézve az intézkedéssel alispán ur bizottat meg.

A mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítése holnap d. e. 11 órakor a „Fehérlő“ szállodában fog megtörténni.

Rövid hírek. A királyné ó felsége

Trieszéből kirándulást tesz a tengeren, s mint állítják, meglátogatja Fiumét. Rudolf koronaherceg e hó 9-kén érkezik Miramaréba. — Arthur angol kir. herceg tegnapelőtt Bécsbe érkezett. Az indóházban Rudolf koronaherceg, Buthanang angol nagykövet s a követségi személyzetek által Murád ex szultán betegségről, dr. Leidesdorf alaptalannak jelenti azon állítást, mely szerint Murád agyagsúlyosban szenvedne. Szerinte idegbetegsége gyógyítható lenne.

A HÁBORU.

A keleti ügyek mult heti vajudása ismét egeret szült.

A diplomácia békekérekveiről szóló hírek megragadták a figyelmet s ujból a már unalmasabb leleti események felé fordították Európa szemét. Csaknem általános volt a hit, hogy a nagyhatalmaknak már annyiszor emlegetett közbelelépése most talán kevés lesz fölmutatni némi sikert, s nem marad merő komédiázás. Fájdalom azonban, e hitünkben is csalódunk.

Míg a hatalmak titkos kabinetjeiben állítólag a békéről folytak a tanácskozások, az alatt a harczoló felek, — kiknek érdekében a békeké lépések tetteek volna, — nem szüntek meg kövacsólni a fegyvereket, sejtjén, hogy azokra alkalmasint még szükség is lehet. És hogy e fölvetésök nem volt alapteljes, mutatják a mai események, midőn a pillanatra elnémult ágyuk megint rémesen beszélnek, a fegyverek csattogása és a vérontás kettözött erővel foly a csataterén.

Egyetlen nevezetes tény, melyet a közlelbbi idők eseményei közül föl lehet említeni, Abdul-Hamid trónralézés. Még újabb egyáltalában nincs. Az orosz harczosok, vagy ha úgy tetszik a jámbor betegápolók Szerbiába seregése, mind e mai napig tart. A rubelek is meglehetősen mennyiségben szállingóznak a harczoló szláv atyafak ches pénztárába, csallhatatlan fényt vetvén Oroszország béke-politikájára.

„Ne szólj így a grófról bácsi. ahoz nincs jogod.“

„Hogyan, hát nem haladnan megértéted, az én kedvencemet büszkeségemet, szivem gyermekét?“

„Igaz, s azért gyűlölöm őt teljes szivemből. Csak egy vágyom van, hogy magam vonhassam számáadásra. Óh hogy nem vagyok férfi, hanem egy gyöngye szegény gyámoltalan leány, hogy csak szóval fejezhetem ki bosszúságomat!“

„Egész életem szivesen felföldözöm azért ha egy percig pisztolylyal kezembem szembe állhatnék veled mint férfi, és kényszeríthetném, hogy térdem állva kövessen meg, vagy elégtételt adjon. Így gyűlölöm én őt...“

„És mégis védelmedbe fogadod?“

„Igen ó ellenségem, gyűlölöm őt, mert megértéted, de gyalázi nincs jozom, — talán még haragudni sincs okom! — Hogyan fogadja el a meggyalázott kezet?“ — Itélhetet-e ó másként rólam mint a nagy tömeg, — ó a ki sokáig tavol volt hazájától, a ki engem soha nem látott, soha nem hallott rólem egyebet, mint az udvar fecsegését és a rágalmakat, mikkel minden ember szája telve van. — Ó a herceg kedvesének tartott, és nagy becsületére mutat, hogy vonakodott nevet gyálzatoman takaró-

A harczteréről következő hírek érkeztek: A szerb főszereg a Morava partján teljesen tönkverezetett s Deligrádba szorítottat vissza. Alexinac eleste pár nap mulva várható. Megindult az offensiva Montenegro ellen is, és pedig három felől. Djeladinn és Mukhtar pasa egész déli Herzegovinából kiűzték az ellenséget és a lázadókat, kik a Benjani hegyesség járta vidékeire vonultak vissza. Ugyanakkor Dervis pasa Podgoricából Spuron át tört be Montenegroba. Mindenütt élénk harczok folynak.

Az alexinaczi csatáról, szept. 2-iki kelettel, a szerb hivatalos távirat következőket jelenti: Miután a török hadállásokat a Morava jobb partján elfoglaltuk, a török főszereg a balpartra vonult. Eléjén reggel 8 órakor a török megtámadtak jobb szárnyukat. Az ütközet nem a védművek közt, hanem a síkon vivottat. A heves puska- és ágyutüzti esti 9 óráig tartott s így tizenhárom óráig folyt. Seregünk hősiessé küzdött s megtartotta állását. De minthogy az ellenség háromszoros túlerőben volt, hadseregünk a csata végével kimerülve látta magát a deligrádi és alexinaczi erős hadállásaiba visszavonulni. (E táviratból határozottan következtethetünk a szerbek vereségére.)

Az alexinaczi csatáról, szept. 2-iki kelettel, a szerb hivatalos távirat következőket jelenti: Miután a török hadállásokat a Morava jobb partján elfoglaltuk, a török főszereg a balpartra vonult. Eléjén reggel 8 órakor a török megtámadtak jobb szárnyukat. Az ütközet nem a védművek közt, hanem a síkon vivottat. A heves puska- és ágyutüzti esti 9 óráig tartott s így tizenhárom óráig folyt. Seregünk hősiessé küzdött s megtartotta állását. De minthogy az ellenség háromszoros túlerőben volt, hadseregünk a csata végével kimerülve látta magát a deligrádi és alexinaczi erős hadállásaiba visszavonulni. (E táviratból határozottan következtethetünk a szerbek vereségére.)

Az alexinaczi csatáról, szept. 2-iki kelettel, a szerb hivatalos távirat következőket jelenti: Miután a török hadállásokat a Morava jobb partján elfoglaltuk, a török főszereg a balpartra vonult. Eléjén reggel 8 órakor a török megtámadtak jobb szárnyukat. Az ütközet nem a védművek közt, hanem a síkon vivottat. A heves puska- és ágyutüzti esti 9 óráig tartott s így tizenhárom óráig folyt. Seregünk hősiessé küzdött s megtartotta állását. De minthogy az ellenség háromszoros túlerőben volt, hadseregünk a csata végével kimerülve látta magát a deligrádi és alexinaczi erős hadállásaiba visszavonulni. (E táviratból határozottan következtethetünk a szerbek vereségére.)

FŐVÁROSI HIREK.

A nádor ünnepe után a honvédszolgálatok szemlét tartott Szenté Béla, melyet a statiszt. congr. alkalmára lejtött orosz tisztiek is megtekintek. A soroksári Dunna-ág közepén egy új sziget (a Senki szigete!) képződött, melyen egy menekült felegyenz rejtgette magát. A népszínházban a statisztikai congressus tagjai tiszteletre dísz előadást tartottak, előadtván a Csi kő. Gr. Lónyay Menyhért, az akadémia elnöke. Deák Ferencz életnagyságú arcképe lefesteti Thán Móral. A Deák sír- emlékre hirdetett pályázat szept. 1-én lejárt, melyre 42 tervvezet érkezett. Palszky Ferencz estélyre hívta meg az östörténelmi congressus tagjait magához. „Vater Deák“ című új darabot adnak a német színházban, mely rosz is, de a kegyeltes érdelemről hiányt is hirdeti. A nemzeti színház színmű pályázatára 5 munka érkezett.

A nádor ünnepe után a honvédszolgálatok szemlét tartott Szenté Béla, melyet a statiszt. congr. alkalmára lejtött orosz tisztiek is megtekintek. A soroksári Dunna-ág közepén egy új sziget (a Senki szigete!) képződött, melyen egy menekült felegyenz rejtgette magát. A népszínházban a statisztikai congressus tagjai tiszteletre dísz előadást tartottak, előadtván a Csi kő. Gr. Lónyay Menyhért, az akadémia elnöke. Deák Ferencz életnagyságú arcképe lefesteti Thán Móral. A Deák sír- emlékre hirdetett pályázat szept. 1-én lejárt, melyre 42 tervvezet érkezett. Palszky Ferencz estélyre hívta meg az östörténelmi congressus tagjait magához. „Vater Deák“ című új darabot adnak a német színházban, mely rosz is, de a kegyeltes érdelemről hiányt is hirdeti. A nemzeti színház színmű pályázatára 5 munka érkezett.

A nádor ünnepe után a honvédszolgálatok szemlét tartott Szenté Béla, melyet a statiszt. congr. alkalmára lejtött orosz tisztiek is megtekintek. A soroksári Dunna-ág közepén egy új sziget (a Senki szigete!) képződött, melyen egy menekült felegyenz rejtgette magát. A népszínházban a statisztikai congressus tagjai tiszteletre dísz előadást tartottak, előadtván a Csi kő. Gr. Lónyay Menyhért, az akadémia elnöke. Deák Ferencz életnagyságú arcképe lefesteti Thán Móral. A Deák sír- emlékre hirdetett pályázat szept. 1-én lejárt, melyre 42 tervvezet érkezett. Palszky Ferencz estélyre hívta meg az östörténelmi congressus tagjait magához. „Vater Deák“ című új darabot adnak a német színházban, mely rosz is, de a kegyeltes érdelemről hiányt is hirdeti. A nemzeti színház színmű pályázatára 5 munka érkezett.

A NEMZETKÖZI ÖSTÖRTÉNELMI ÉS EMBERTANI CONGRESSUS.

— A megnyitó gyűlés. —

(*) Még javában foly a IX-ik nemzetközi statisztikai congressus hazánk fővárosában, s már tegnap ismét egy újabb nemzetközi congressus vette elő kezdetét, mely nem csekélyebb fontossággal bír hazánkra és a tudományosságra. A régészeti valóban nem régi tudomány a mi nemzetünkönél, alig néhány évtizeddel kezdett meg egyes ügybuzgó egyénekkel műveltetni, s csak most annyi év után sikerült felbresztetni az általános érdekeltséget iránta, midőn a stockholmi congressus elhatározása folytán, hazánk fővárosa lett ez évben színtere az östörténelmi és embertani congressusnak.

A késülődök, mely Rómer Flóris apát, s egyetemi tanár buzgalma folytán mindenfelé nagy érdeklődést keltett, remény nyújtott nekünk, hogy a külföldről most már idereseglett tudósok elismerését e tekintetben is megnyerendik hazánk és nemzetünk.

Tegnap szept. 4-én a muzeumban a főrendi ház ülésében nyitottat meg a gyűlés, melyen közel 700 tag, s középszámu hallgatóság jelent meg. Ott volt József főherczeg s ipa Koburg Agoston is.

A gyűlést Trefort Á. vallás és közoktatásügyi miniszter nyitotta meg délelőtti 10 órakor, köszönetet és üdvözlötet mondván a megjelent vendégeknek.

Ezután Palszky Ferencz elnök — ki magyar díszruhában foglalt helyet az elnöki széken — vette át a szót, beszélvén azon okokról, melyek gátlói voltak hazánkban a régészeti fejlődésnek; megemlékszik a hazánkban talált leletekről, végül azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy e gyűlés nálunk az östörténelmi tudományoknak új korszakát fogja jelölni.

A nagy éljenzéssel és tapsviharral fogadott szónoklat után dr. R ó m e r F l ó r i s föltűkár tartott hosszabb előadást, körvonalo-ván a régjüel oadaáni, és bátran kihívta maga ellen az atyám, sőt a fejedelem haragját, S...ben az udvarnál nem merte volna azt más is megtenni! — Gyűlölöm, de tisztelen, s talán azért is gyűlölöm oly nagyon, mivel bátorságát csudálom. Az udvarnál levő többi urak a mint egy új nap tint fel, nem gyálzták és rágalmazták-e mindjárt? És még sem gyűlölöm őket, mert a szolga lelkeket szivemből megvetem.

„Igazságot van leány! — viszonzá az őrnagy. Ebben a Vienburg grófbán lehet becsületesség, de mind a mellett remélem, hogy testvéred golyót ereszt szivébe, mert csak vérel lehet a te becsületetted tisztára mosni.

„Az megfog történni, arról jót áll Eduárd büszkesége! Most már mindent tudsz bátyám akard-e a megbesztelenítettet, a meggyalázott házadba befognadni.

„Igen, nálam maradsz Anyádnak halálóságán megfogadtam, hogy másodk atyád leszek, de ez ígért nélkül is nyilt karokkal fogadnának téged szivem egyetlen örömét, vénségem vigaszt. Sohase térj vissza és megromlott udvarhoz! Maradj nálam magányomban, szeress, ápolj engem öreg, beteges embert, mi szemeimet lehunym. — Itt Scherniczen senki sem meré-

gészet fejlődését, művelését, megemlékszik Torma Zsófia és br. Nyáry Jenő gyűjtök nagy érdemeiről, s jellemzi általában a hazánkban talált, s a jelen alkalmra kiállított leletek fontosságát. Felelmiti továbbá a kiállításról, hogy az 31,500 darabból áll, melyek közül 22,500 a muzeumoké s ebből 9000 a nemzeti muzeum tulajdona. E tárgyak közül 9400 kő s obsidián, 7030 bronz, 1800 arany és ezüst darab fordul elő.

Ezután két alapszabályi módosítás fogadtatik el, a gyűlés tanácskozásai nyelvére és a mult congressus alelnökeire vonatkozó intézkedések nézve.

Majd a tisztikar alakítottat meg. alelnököt 11-et választottak, köztük van Bertrand, Broca, Dupont, Conestable, Evans, Hildebrand, Ipolyi stb. Föltűkár dr. Rómer F.

A választás után néhány tudósítást jelentett be s 11 órakor az ülés véget ért. Délután a kiállítást szemlélték meg a tagok, s ma a szakosztályok ülészése vette kezdetét.

JÓZSEF NÁDOR EMLÉK-ÜNNEPELYE.

(-i.) Lapunk tegnap megjelent számában, bőven volt alkalmunk a magyar-történelem egyik kimagasodó alakjával, a feledhetetlen emlékü József főherczeg nádor életével foglalkozni, s a jelen alkalmommal, igéretünk beváltása végett, csak is a vasárnap délelőtti lefolyt ünnepeiről rövid vázolására fogunk kiterjeszkedni.

Az ünnepeiről első részintere: a viadag földszített nagy terme volt, melyen a főváros lakosságának színe-java nagy számban jelent meg. Jelen voltak: a statisztikai congressus számos tagjai, a fővárosban időző consulo, a főrendek, az egyetem és más intézetek előjárói, tanárai, miniszteri tisztviselők, és számos kitűnő egyéniség, megyei küldöttségek stb.

Pontban 10 órakor jelent meg József főherczeg, a halhatatlan emlékü nádor országiszterte kegyelt fia, fenséges nevelő, s Koburg Agoston, a bejáratnál a megjelent miniszterek által fogadtatva. A teremben levő közönség lelkes éljenzéssel fogadta őket.

Ezután R á t h Károly városi főpolgármester, rövid szavakban üdvözölvén a megjelenteket, elsorolá az okokat, melyek miatt a főváros hatóságja e kegyeltes ünnepeit rendezni óhajtja s azt jelenleg megnyitottnak nyilvánította ki.

A zajos éljenzéssel fogadott beszéd után B a r n a Zsigmond főjegyző olvasta fel az általa készített igen szép, az ünnepeit emlékéhez egészen méltó emlékszedést, melyben különösen igen szép lelkesült melegséggel emlekezett meg, a boldogult nádor számos érdemei között, a főváros újja teremtése végett elkövetett nemeselekkü fáradozásairól.

A közönség ezután impozáns menetben a József-térre vonult, melynek környéke nagyzerden felvölt éke-sítve. A szoborral szemközti piros selyem menyeyzet volt a főherczeg és családjá számára felállítva.

Itt K a m m e r m a y e r Károly polgármester mondott kegyeltes beszédet, melyben kifejezést adott a főváros az egész haza népe haláljának, mellyel a boldogult nádor, mint valódi nagyszáz iránt viseltetik.

Beszéde után a főváros által készítettet gyönyörű koszorút fölemelve, letette a szobor második talpatzátára.

A gyönyörű babérszoroszat 4 órási selyem szalag ékíti, melyen e szavak olvashatók: „József főherczeg, Magyarország nádorának, született 1776. Emlékkü születésének évszázados ünnepepe Budapest főváros hálás közönsége!“

Ezután a zenekarok a néphymnust, a dalárdák a szózatot énekelék, s a nagyszámu közönség a Rákóczy lelkesítő hangjai között osztolt szét.

József főherczeg eltávóása előtt érzékenyen mondott köszönetet Ráth polgármesternek. „Soha sem fogom ezt a fővárosnak elfelejtetni — egy mond — hogy ily szép kegyelettel emlékezett meg boldogult atyámról.“

Koburg herczeg bense örömét fejezte ki, Clotild főherczegnő is meglátottat köszönte e megemlékezését a fővárosnak.

A főherczeg és családját a közönség folytonosan éljenzéssel üdvözölte alkalmával.

(Folyt. köv.)

